

1. ขมิ้นชัน

- Dosage form capsule 400 mg/capsule
- Indication รักษาอาการจุกเสียดแน่นท้อง ท้องอืดท้องเฟ้อ โรคกระเพาะ
- Dosage 2x3ac&hs
- Contraindication หญิงมีครรภ์ไม่ควรใช้ติดต่อกันเป็นเวลานานเพราะอาจทำให้รู้สึกคลื่นไส้, ห้ามใช้ในผู้ที่ท่อน้ำดีอุดตัน โรคนี้วในถุงน้ำดี
- เทียบกับยาแผนปัจจุบัน Simethicone, Mixcraminative, SodamintDiagest, Omeprazole, Ranitidine, Antacid gel

• งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- Thamlikitkul V, et al. Randomized double blind study of *Curcuma domestica* Val. for dyspepsia. J Med Assoc Thai 1989;72(11):613-20.

- ประสิทธิภาพของขมิ้นชันร่วมกับยา Omeprazole เปรียบเทียบกับสูตรยามาตรฐาน (Triple therapy) ในการรักษาโรคแผลเปื่อยแพปติกและการกำจัดเชื้อ *Helicobacter pylori*

: พิสิทธิ์ เวชกามา และคณะ โรงพยาบาลบุญทริก จ. อุบลราชธานี

Curcuma longa in Peptic ulcer

50 Peptic ulcer patients from endoscope exam with *H. pylori* infection

- Group 1 (n = 24) Triple therapy : omeprazole 20 mg + amoxicillin 1000 mg + metronidazole 400 mg bid 1 wk followed by omeprazole 20 mg od 3 wk

- Group 2 (n = 26) : omeprazole 20 mg bid 1 wk followed by od 3 wk + turmeric 1,000 mg qid 4 wk

Symptom rating scale before & after treatment One month after stop medication, endoscope exam & biopsy urease test.

- Group 1 (n = 24) อัตราการหายของ peptic ulcer 58% อัตราการหายจากการติดเชื้อ *H. pylori* 63%

- Group 2 (n = 26) อัตราการหายของ peptic ulcer 73% อัตราการหายจากการติดเชื้อ *H. pylori* 8%

ลดอาการปวดแสบท้องจาก peptic ulcer ได้ไม่ต่างกัน

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม สถาบันวิจัยสมุนไพร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ http://webdb.dmhc.moph.go.th/mpri_research

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล <http://pharmacy.mahidol.ac.th/eng> และ <http://pharmacy.mahidol.ac.th/thai>

ScienceDirect <http://www.sciencedirect.com> , PubMed <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/sites/entrez>

ประเภทยา: ED แหล่งจ่ายยา: ห้างยาผู้ป่วยนอก (ER), ห้างยากลุ่มงานแพทย์แผนไทยฯ

2. ชิง

- Dosage form capsule 450 mg/capsule
- Indication บรรเทาอาการท้องอืด จุกเสียด แน่นท้อง บรรเทาอาการคลื่นไส้ อาเจียน จากการเมารถ เมาเรือ ป้องกันอาการ คลื่นไส้ อาเจียน หลังการผ่าตัด
- Dosage 2x3pc
- Contraindication ควรระวังในการรับประทานชิงร่วมกับยาในกลุ่ม anticoagulant และ antiplatelets, ผู้ป่วยโรคนี้ควรปรึกษาแพทย์ก่อนรับประทานชิง, ไม่แนะนำให้รับประทานในเด็กอายุต่ำกว่า 6 ขวบ
- เทียบกับยาแผนปัจจุบัน ท้องอืด จุกเสียด แน่นท้อง: Sodamint, Mix carminative, Simethicone

คลื่นไส้ อาเจียน: dimenhydrinate 50 mg tab

• งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. Lohsiriwat S, et al. Effect of ginger on lower esophageal sphincter pressure. J Med Assoc Thai. 2010;93(3):366-72.

2. ประสิทธิภาพในการป้องกันและบรรเทาอาการคลื่นไส้ อาเจียนจากการเมารถเมาเรือ (Motion sickness)

- Seasickness ศึกษาในนักเรียนนายเรือที่ยังไม่คุ้นกับการออกทะเลลึก จำนวน 80 นาย พบว่า ชิงผง 1 กรัมสามารถลดแนวโน้มในการเกิดอาการอาเจียนและอาการเหงื่อออก ตัวเย็นได้ดีกว่ายาหลอกอย่างมีนัยสำคัญหลังได้รับ ชิง 4 ชั่วโมง

- ศึกษาเปรียบเทียบยาต้านอาเจียน 7 ชนิด ได้แก่ ชิง, cinnarizine, cinnarizine+domperidone, dimenhydrinate+ caffeine, meclozine+caffeine, cyclizine และ scopolamine TTS ในการป้องกันอาการเมาเรือ ในอาสาสมัคร 1489 ราย พบว่ายาทั้ง 7 ชนิดมี ประสิทธิภาพไม่แตกต่างกัน

- ชิงผงขนาด 940 มิลลิกรัม มีประสิทธิภาพดีกว่า dimenhydrinate 100 มิลลิกรัม ในการป้องกัน การเกิด motion sickness จากการนั่งเก้าอี้หมุน

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม: สถาบันวิจัยสมุนไพร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ http://webdb.dmsc.moph.go.th/mpri_research

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล <http://pharmacy.mahidol.ac.th/eng> และ <http://pharmacy.mahidol.ac.th/thai>

โครงการจัดทูลฐานข้อมูลสมุนไพรไทย ภาควิชาเภสัชพฤกษ-ศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

http://pharmacy.mahidol.ac.th/medplantdatabase/search_herbal.asp

ประเภทยา: ED แหล่งจ่ายยา: ห้างยาผู้ป่วยนอก (ER), ห้างยากลุ่มงานแพทย์แผนไทยฯ

3. เถาวัลย์เปรียง

- Dosage form capsule 200 mg/capsule
- Indication รักษาอาการปวดเมื่อย, ปวดข้อ, ปวดหลัง
- Dosage 2x3pc (ยาเถาวัลย์เปรียง), 1x2pc (ยาสารสกัดเถาวัลย์เปรียง)
- Side effect ชีบปัสสาวะ
- Contraindication 1. ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยแผลเพปติก เนื่องจากเถาวัลย์เปรียงออกฤทธิ์คล้ายยาต้านการอักเสบที่ไม่ใช่สเตียรอยด์ จึงอาจทำให้เกิดการระคายเคืองระบบทางเดินอาหารได้ 2. ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์
- เทียบกับยาแผนปัจจุบัน Ophenadrine+paracetamol Tolperisone ยากลุ่ม NSAIDs
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เถาวัลย์เปรียงบรรเทาอาการปวดหลังส่วนล่าง

ผลของเถาวัลย์เปรียงในการบรรเทาอาการ ปวดหลังส่วนล่างเทียบกับไดโคลฟีแนค

	วันที่ 0	วันที่ 3	วันที่ 7
ระดับความรู้สึกรู้สึกปวด			
กลุ่มเถาวัลย์เปรียง	6.41 + 1.12	3.41 + 1.38*	1.73 + 1.43*
กลุ่มยาไดโคลฟีแนค	6.56 + 0.91	3.06 + 2.00**	1.75 + 2.00**

ยุทธพงษ์ ศรีมงคล และคณะ วารสารการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก 2550;5:17-23.

2. ผลของเถาวัลย์เปรียงในโรคข้อเข่าเสื่อม (knee osteoarthritis)

- RCT, single-blinded ศึกษาในผู้ป่วย ที่เป็น primary OA ที่มี pain score > 5 จำนวน 107 ราย
- 55 ราย ได้รับเถาวัลย์เปรียง 800 มก./วัน 4 สัปดาห์ 52 รายได้รับ Naproxen 500 มก./วัน 4 สัปดาห์
- วัด Western Ontario McMaster Osteoarthritis Index (WOMAC) scores และระยะทางที่เดินภายในเวลา 6 นาที
- ค่าเฉลี่ยของ (WOMAC) scores และระยะทางที่เดินภายในเวลา 6 นาที ที่สัปดาห์ที่ 0, 2 และ 4 ดีกว่าค่า baseline อย่างมีนัยสำคัญในทั้งสองกลุ่ม ค่า WOMAC ของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน
- กลุ่มที่ได้ Naproxen พบอาการระคายเคืองกระเพาะและอาหารไม่ย่อยมากกว่ากลุ่มที่ได้เถาวัลย์เปรียง
- สารสกัดเถาวัลย์เปรียงมีประสิทธิภาพและความปลอดภัยในการรักษา primary osteoarthritis

Kuptniratsaikul V, et al. Efficacy and safety of *Derris scandens* Benth extracts in patients with knee osteoarthritis. J Altern Complement Med. 2011; 17(2):147-53.

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม: สถาบันวิจัยสมุนไพร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ http://webdb.dmsc.moph.go.th/mpri_research

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล <http://pharmacy.mahidol.ac.th/eng> และ <http://pharmacy.mahidol.ac.th/thai>

โครงการจัดทาสานข้อมูลสมุนไพรไทย ภาควิชาเภสัชพฤกษศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

http://pharmacy.mahidol.ac.th/medplantdatabase/search_herbal.asp

ประเภทยา: ED แหล่งจ่ายยา: ห้างยาผู้ป่วยนอก (ER), ห้างยากลุ่มงานแพทย์แผนไทยฯ

4. ยาน้ำดอกขาว

- Dosage form 2 g./ซอง
- Indication ลดความอยากบุหรี่
- Dosage ชงน้ำร้อน 120 - 200 มล. หลังอาหาร วันละ 3 - 4 ครั้ง
- Contraindication ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยโรคหัวใจ และโรคไต เนื่องจากยาน้ำดอกขาวมี โฟแทสเซียมสูง
- เทียบกับยาแผนปัจจุบัน Bupropion SR 300 mg

ข้อมูลวิทยาศาสตร์:

1. ยาน้ำดอกขาวมีสารโนเตรต ที่ทำให้ริมฝีปากและประสาทรับรสที่ลิ้นรู้สึกชา ทำให้สูบบุหรี่ รสชาติไม่เหมือนเดิม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การศึกษาผลลดการสูบบุหรี่ในรพ. อุทง (2538) และ รพ. เทิง จ. เชียงราย (2539) ซึ่งศึกษาผู้ป่วย 62 ราย และติดตามผลเป็นเวลา 4 เดือน พบว่าผู้ป่วย ร้อยละ 69.35 สามารถเลิกบุหรี่ได้
2. พญ.วันดี ไตรภพสกุล และ รศ.นพ.ฉันทชาย สิทธิพันธุ์ ศึกษาประสิทธิผลของหญ้าดอกขาวร่วมกับ counseling แบบ randomized, double blind, placebo-controlled ที่คลินิกอดบุหรี่ รพ.จุฬาฯ (randomization by Fragerstrom score < 7 และ > 7) ในผู้ที่สูบบุหรี่มากกว่าวันละ 10 มวน ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา จำนวน 68 ราย พบว่า กลุ่มที่ใช้ยาชงหญ้าดอกขาว มีแนวโน้มที่จะมีอัตราการเลิกบุหรี่อย่างต่อเนื่อง (continuous abstinence rate, CAR) และอัตราการเลิกบุหรี่ตลอด 1 สัปดาห์ก่อนวันประเมินผล (point prevalence abstinence rate, PAR) สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับยาหลอกแต่ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งช่วงระหว่างได้รับยาและหลังจากหยุดยาแล้ว กลุ่มที่ได้ยาหญ้าดอกขาวมีอาการข้างเคียง ได้แก่ ลิ้นชา เวียนหัว ปวดท้อง เหม็นบุหรี่ ง่วงนอน ปวดหัว ระหว่างการรักษา มากกว่ากลุ่มที่ได้ยาหลอก

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม: สถาบันวิจัยสมุนไพร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ http://webdb.dmsc.moph.go.th/mpri_research

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล <http://pharmacy.mahidol.ac.th/eng> และ <http://pharmacy.mahidol.ac.th/thai>

โครงการจัดทาสานข้อมูลสมุนไพรไทย ภาควิชาเภสัชพฤกษศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

http://pharmacy.mahidol.ac.th/medplantdatabase/search_herbal.asp

ประเภทยา: ED แหล่งจ่ายยา: หอพยาบาลผู้ป่วยนอก (ER), หอพยาบาลกลุ่มงานแพทย์แผนไทยฯ

5. เพชรสังฆาต

- Dosage form 500 mg.
- Indication บรรเทาริดสีดวงทวาร
- Dosage ครั้งละ 1-2 แคปซูล วันละ 3 ครั้ง หลังอาหาร
- Contraindication ระวังในการใช้ยาในหญิงตั้งครรภ์และให้นมบุตร
- เทียบกับยาแผนปัจจุบัน Daflon
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาประสิทธิผลในการรักษาโรคริดสีดวงทวาร

1. การวิจัยทางคลินิกในโรงพยาบาลชุมชน 4 แห่ง เปรียบเทียบประสิทธิผลของเพชรสังฆาตกับ Daflon® ในการรักษาผู้ป่วยโรคริดสีดวงทวารจำนวน 121 คน แบ่งผู้ป่วยเป็นกลุ่ม กลุ่ม 1 - 47 คน ได้รับแคปซูลเพชรสังฆาต 500 mg bid กลุ่ม 2 - 37 คน ได้รับแคปซูลเพชรสังฆาต 1000 mg bid กลุ่ม 3 - 37 คน ได้รับยา Daflon® วันละ 2 ครั้ง ครั้งละ 2 เม็ด โดยแต่ละกลุ่มได้รับยาเป็นเวลา 2 เดือน ทำการประเมินผลโดยให้คะแนน 4 ระดับ คือ 4 = หาย, 3 = ดีมาก, 2 = ดีเล็กน้อย, 1 = ไม่ดี - ผลการวิจัยพบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินผลการรักษาในกลุ่มที่ได้รับยา Daflon ไม่แตกต่างจากอีก 2 กลุ่มที่ได้รับเพชรสังฆาตแคปซูล คือ ทำให้ผู้ป่วยมีอาการดีขึ้นมาก และดีขึ้นเล็กน้อยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. การวิจัย RCT เปรียบเทียบประสิทธิผลของเพชรสังฆาตกับ Daflon และยาหลอกในผู้ป่วยริดสีดวงทวารจำนวน 570 คน ใน 3 โรงพยาบาลโดยให้เพชรสังฆาตขนาดเดียวกับ Daflon คือ ครั้งละ 1.5 กรัม เข้า-เย็น 4 วัน และครั้งละ 1 กรัม เข้า-เย็น 3 วัน รวม 7 วัน พบว่า เพชรสังฆาต, Daflon และยาหลอกมีประสิทธิผลในการบรรเทาอาการเลือดออก (ถ้าเป็นเลือดสด) และอาการปวดทวารหนักไม่แตกต่างกัน โดยอาการถ่ายเป็นเลือดส่วนใหญ่จะหยุดใน 2 วันและจากการตรวจด้วย proctoscope เปรียบเทียบ degree ของริดสีดวงทวาร อาการเลือดออกให้เห็นขณะตรวจการบวมของริดสีดวงทวาร และการแดงอักเสบ ก่อนและหลังได้รับยา พบว่า ผลการรักษาด้วยยาทั้ง 3 กลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความพึงพอใจของผู้ป่วยหลังได้รับยาและการยอมรับของแพทย์ทั้ง 3 กลุ่มไม่แตกต่างกัน

Panpimanmas S, et al. J Med Assoc Thai 2010;93(12):1360-7.

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม: สถาบันวิจัยสมุนไพร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ http://webdb.dmhc.moph.go.th/mpri_research
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล <http://pharmacy.mahidol.ac.th/eng> และ <http://pharmacy.mahidol.ac.th/thai>
โครงการจัดทูลฐานข้อมูลสมุนไพรไทย ภาควิชาเภสัชพฤกษศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
http://pharmacy.mahidol.ac.th/medplantdatabase/search_herbal.asp

ประเภทยา: ED **แหล่งจ่ายยา:** ห้างยาผู้ป่วยนอก (ER), ห้างยากลุ่มงานแพทย์แผนไทยฯ

6. กล้วย

- Dosage form 10g./ซอง
- Indication รักษาแผลในกระเพาะอาหาร
- Dosage ชงน้ำร้อน 120 - 200 มล. ก่อนอาหาร วันละ 3 ครั้ง
- Contraindication ไม่ควรใช้กับผู้ที่ท้องผูก 2. การรับประทานติดต่อกันนานๆ อาจทำให้ท้องอืดได้
- เทียบกับยาแผนปัจจุบัน Omeprazole 20 mg

ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์

1. กล้วยมีสาร serotonin และ noradrenaline โดยสาร serotonin มีผลยับยั้งการหลั่งของน้ำย่อยกระเพาะอาหาร และกระตุ้นลำไส้เล็กให้บีบตัวมากขึ้น จึงใช้รักษาอาการแผลในกระเพาะอาหาร
2. ในปี 1984 Best และคณะพบว่าผงกล้วยดิบมีฤทธิ์รักษาแผลในกระเพาะหนูขาว ซึ่งเกิดจากการให้ aspirin โดยผงกล้วยดิบขนาด 5 กรัม มีฤทธิ์ป้องกัน และขนาด 7 กรัม สามารถใช้รักษาแผลในกระเพาะอาหารได้
3. กล้วยดิบมีสารแทนนินมาก จึงช่วยรักษาอาการท้องเสียแบบไม่รุนแรงได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Antiulcerogenic activity of bananas (Musa species) in rats

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม: สถาบันวิจัยสมุนไพร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ http://webdb.dmsc.moph.go.th/mpri_research
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล <http://pharmacy.mahidol.ac.th/eng> และ <http://pharmacy.mahidol.ac.th/thai>
โครงการจัดทาสานข้อมูลสมุนไพรไทย ภาควิชาเภสัชพฤกษ-ศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
http://pharmacy.mahidol.ac.th/medplantdatabase/search_herbal.asp

ประเภทยา: ED **แหล่งจ่ายยา:** ห้างยาผู้ป่วยนอก (ER), ห้างยากลุ่มงานแพทย์แผนไทยฯ

7. ยาธาตุดอบเชย

- Dosage form 30 ml.
- Indication ชักลม บรรเทาอาการท้องอืด ท้องเฟ้อ
- Dosage รับประทานวันละ 3 ครั้ง หลังอาหาร
- Contraindication ควรระวังการใช้ยาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้ป่วยที่มีความผิดปกติของตับ ไต เนื่องจากอาจเกิดการสะสมของการบูรและเกิดพิษได้
- เทียบกับยาแผนปัจจุบัน Simethicone, Sodamint , Enzyme combination

•งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Jindarat S, et al. Efficacy and safety of Cinnamon Stomachic Mixture for patients with functional dyspepsia. Siriraj Med J 2006;58:1103-6.

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม: สถาบันวิจัยสมุนไพร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ http://webdb.dmsc.moph.go.th/mpri_research

ประเภทยา: ED **แหล่งจ่ายยา:** ห้องยาผู้ป่วยนอก (ER), ห้องยากลุ่มงานแพทย์แผนไทยฯ

8. ฟ้าทะลายโจร

• Dosage form 350 mg.

• Indication (1) กลุ่มอาการของโรคระบบทางเดินอาหาร: บรรเทาอาการท้องเสียชนิดที่ไม่เกิดจากการติดเชื้อ เช่น อุจจาระไม่เป็นมูก หรือมี เลือดปน
(2) กลุ่มอาการของระบบทางเดินหายใจ : บรรเทาอาการเจ็บคอ, บรรเทาอาการของโรคหวัด (common cold)

• Dosage รับประทานครั้งละ 3-4 capsule วันละ 3-4 ครั้ง หลังอาหาร

• Contraindication หากใช้ฟ้าทะลายโจรติดต่อกัน 3 วันแล้วไม่หาย หรือมีอาการรุนแรงขึ้นระหว่าง ใช้นยาควรหยุดใช้ และไปพบแพทย์

•งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- Andrographis paniculata in the symptomatic treatment of uncomplicated upper respiratory tract infection: systemic review of randomized controlled trials, 2004.

- Anti-Malarial Activity of Andrographis paniculata Extract

- เมื่อให้ผู้ป่วยที่มีอาการไข้เจ็บคอรับประทานฟ้าทะลายโจรแคปซูลขนาด 3 หรือ 6 กรัม/วัน แบ่งให้วันละ 4 ครั้ง ติดต่อกัน 7 วัน เปรียบเทียบกับกลุ่มที่ได้รับ พาราเซตามอลขนาด 3 กรัม/วัน พบว่า ในวันที่ 3 หลังรักษา ผู้ป่วยที่ได้รับ ยาพาราเซตามอล หรือฟ้าทะลายโจรขนาด 6 กรัม/วัน หายจากไข้และอาการเจ็บคอ มากกว่ากลุ่มที่ได้ฟ้าทะลายโจร 3 กรัม/วัน อย่างมีนัยสำคัญ แต่ผลการรักษาไม่แตกต่างกัน ในวันที่ 7

Thamlikitkul, V. et al., *J. Med. Assoc. Thai.* 1991; 74(10): 433-442.

- การศึกษาประสิทธิผลในการบรรเทาอาการหวัด ให้นยาเม็ดซึ่งมีสารสกัด 100 มิลลิกรัม/เม็ด ที่ควบคุมให้มี andrographolide & deoxyandrographolide รวมกันไม่น้อยกว่า 5 มิลลิกรัม/เม็ด จำนวนครั้งละ 4 เม็ด วันละ 3 เวลา ในผู้ป่วย ที่เป็นไข้หวัด 102 คน เทียบกับกลุ่มที่ได้รับยาหลอก 106 คน โดยให้ผู้ป่วยระบุความรุนแรงของแต่ละ อาการเมื่อเริ่มให้นยา และหลังได้รับยา 2 วัน และ 4 วันตามลำดับ โดยใช้ VAS พบว่าวันที่ 2 หลังได้รับยา ความรุนแรงของอาการอ่อนเพลีย นอนไม่หลับ เจ็บคอ น้ำมูกไหล ในกลุ่มที่ได้ฟ้าทะลายโจรน้อยกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมี นัยสำคัญ และในวันที่ 4 หลังได้รับยาความรุนแรงของทุกอาการได้แก่ อาการไอ (ทั้งความแรงและความถี่) เสมหะ น้ำมูกไหล ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย ปวดหู นอนไม่หลับ เจ็บคอ ในกลุ่มที่ได้ฟ้าทะลายโจรน้อยกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมี นัยสำคัญ Caceres, D.D. et al. *Phytomedicine* 1999; 64: 217-223.

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม: สถาบันวิจัยสมุนไพร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ http://webdb.dmsc.moph.go.th/mpri_research
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล <http://pharmacy.mahidol.ac.th/eng> และ <http://pharmacy.mahidol.ac.th/thai>
โครงการจัดทาสานข้อมูลสมุนไพรไทย ภาควิชาเภสัชพฤกษศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
http://pharmacy.mahidol.ac.th/medplantdatabase/search_herbal.asp

ประเภทยา: ED แหล่งจ่ายยา: ห้างยาผู้ป่วยนอก (ER), ห้างยากลุ่มงานแพทย์แผนไทยฯ

9 กระเจี๊ยบแดง

- Dosage form 2 g./ซอง
- Indication ขับปัสสาวะ แก้ขัดเบา
- Dosage รับประทานครั้งละ 2-3 กรัม ชงน้ำร้อน 150 - 200 มล. วันละ 3 - 4 ครั้ง หลังอาหาร
- Contraindication 1. ห้ามใช้ในผู้ป่วยที่มีการทำงานของหัวใจ/ไตบกพร่อง 2. อาจทำให้เกิดอาการท้องเสียได้
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฤทธิ์ขับปัสสาวะ : สารสกัดด้วยน้ำของกระเจี๊ยบแดงทำให้สัตว์ทดลองถ่ายปัสสาวะใน 6 ชั่วโมงมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ (103 vs 46 มล./กก.) ซึ่งฤทธิ์นี้คล้ายกับการให้ hydrochlorothiazide (HCT) 25 มก./กก. (ปริมาณปัสสาวะ 83 มล./กก.) และกระเจี๊ยบแดงยังเพิ่มการขับโซเดียมทางปัสสาวะ (6.5 vs 2.7 vs 4.2 mEq/kg เมื่อเทียบกับกลุ่มควบคุมและกลุ่มที่ได้รับ HCT) รวมทั้งเพิ่มการขับโพแทสเซียมและกรดยูริกออกทางปัสสาวะด้วยเช่นกัน

ฤทธิ์ลดการเกิดนิ่ว : เมื่อให้ผู้ป่วยโรคนิ่วในไต 25 ราย ดื่มน้ำกระเจี๊ยบแดง 1 ลิตรต่อวัน พบว่า 23 ราย ขับปัสสาวะที่เคยขุ่นกลับใส และน้ำปัสสาวะเป็นกรดเพิ่มขึ้น โดยค่า pH ที่ลดลงน้อยที่สุดเท่ากับ 0.15 และมากที่สุด 1.85 และเมื่อให้ผู้ป่วยโรคนิ่วทางเดินปัสสาวะอักเสบ เนื่องอกของต่อมลูกหมากหลังผ่าตัด ที่มีสายยางสวนปัสสาวะคาไว้ 50 ราย ดื่มน้ำที่เตรียมจากผงกระเจี๊ยบแดงบดแห้ง 3 กรัม ชงน้ำเดือดประมาณ 250 ซีซี นานตั้งแต่ 7 วันถึง 1 ปี ร่วมกับการรักษาแผนปัจจุบัน ผู้ป่วยบางรายหลังจากรักษาสักกระยะหนึ่ง ดื่มน้ำกระเจี๊ยบแดงอย่างเดียว พบว่า ร้อยละ 80 ของผู้ป่วยปัสสาวะใสกว่าเดิม และเมื่อถอดสายสวนปัสสาวะแล้ว ปัสสาวะได้คล่อง (วีระสิงห์ เมืองมัน, กฤษฏา รัตนโอฬาร. การใช้สมุนไพรในโรกระบบปัสสาวะ. วารสารยูโร 2527;8(8):7-12.)

ฤทธิ์ลดไขมันในเลือด : Gurrola-Díaz และคณะศึกษาผลของ 1) ผงสารสกัดกระเจี๊ยบแดง 100 มก./วัน นาน 1 เดือนหรือ 2) การรักษาแบบป้องกันด้วยการควบคุมอาหาร (diet) ตามคำแนะนำของ National Cholesterol Education Program Adult Treatment Panel III (NCEP-ATP III) ซึ่งตามสภาวะของผู้ป่วยแต่ละราย หรือ 3) ให้สารสกัดกระเจี๊ยบแดงร่วมกับการรักษาแบบป้องกันด้วยการควบคุมอาหาร (diet) ในผู้ป่วย 2 กลุ่มที่มีหรือไม่มี metabolic syndrome (MeSy) ตาม NCEP-ATP III criteria พบว่า ผู้ป่วยที่มี MeSy ที่ให้สารสกัดกระเจี๊ยบแดงมีระดับ glucose และ total cholesterol ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่ HDL-c เพิ่มขึ้น และ TAG/HDL-c ratio ซึ่งเป็น marker ของ insulin resistance ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนระดับ triglycerides ลดลงในผู้ป่วยที่มี MeSy ที่รักษาแบบที่ 3) และในผู้ป่วยที่ไม่มี MeSy ที่รักษาด้วยสารสกัดกระเจี๊ยบแดง

Gurrola-Díaz CM, et al. Phytomedicine. 2010;17(7):500-5

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม: สถาบันวิจัยสมุนไพร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ http://webdb.dmhc.moph.go.th/mpri_research

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล <http://pharmacy.mahidol.ac.th/eng> และ <http://pharmacy.mahidol.ac.th/thai>

ประเภทยา: ED **แหล่งจ่ายยา:** ห้างยาผู้ป่วยนอก (ER), ห้างยากลุ่มงานแพทย์แผนไทยฯ

10. รำงจืด

- Dosage form 2 g./ซอง
- Indication ถอนพิษเบื่อเมา (เช่นพิษของสารกำจัดศัตรูพืช) ถอนพิษไข้ แก้อ่อนใน
- Dosage รับประทานครั้งละ 2-3 กรัม ชงน้ำร้อน 150 - 200 มล. หลังอาหาร วันละ 3 - 4 ครั้ง
- Contraindication 1. ควรระวังในการใช้รำงจืดในผู้ป่วยที่ต้องใช้ยาอื่นอย่างต่อเนื่อง เพราะยารำงจืดอาจเร่งการขับยาเหล่านั้นออกจากร่างกาย ทำให้ประสิทธิผลของยาลดลง 2. พบว่าสารสกัดรำงจืดมีผลต่อการทำงานของ CYP450 และ P-gp activity ดังนั้น เมื่อให้ร่วมกับยาที่เป็นสารตั้งต้นของเอนไซม์เหล่านี้ จึงอาจทำให้ยามีประสิทธิผลลดลงหรืออาจต้องเพิ่มขนาดใช้ของยา
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ฤทธิ์ต้านพิษของสารกำจัดศัตรูพืช

การวิจัยทางคลินิก โดยโรงพยาบาลเจ้าพระยามรราช จังหวัดสุพรรณบุรี

ได้รายงานการใช้น้ำต้มรำงจืดแก้พิษพาราควอต ในผู้ป่วยที่ได้รับพาราควอต จากการอมหรือกินแล้วมารับการรักษาที่โรงพยาบาลเจ้าพระยามรราช สุพรรณบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2533-2535 เปรียบเทียบกับผลการรักษาช่วง พ.ศ. 2531-2532 ดังนี้

การรักษาช่วง พ.ศ. 2531-2532 ซึ่งยังไม่ใช้รำงจืด มีผู้ป่วย 11 ราย และเสียชีวิตทุกราย

ในช่วงเวลา 3 ปี (พ.ศ. 2533-2535) ซึ่งมีการใช้น้ำต้มรำงจืดแก้พิษพาราควอต มีผู้ป่วยทั้งหมด 64 ราย รอดชีวิต 33 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.56 เสียชีวิต 31 ราย คิดเป็นร้อยละ 48.44

การรักษาที่โรงพยาบาลในช่วงพ.ศ. 2533-2535 ประกอบด้วย

- การทำให้อาเจียน - ล้างท้อง Fuller's earth - forced diuresis

- ให้ high dose vitamin C, steroid และ supportive treatment ที่จำเป็น

- ให้น้ำต้มรำงจืดที่เตรียมโดยใช้เถาและใบตากแห้งหนัก 300 กรัม ใส่ในน้ำสะอาด 1 ลิตรในหม้อดิน ต้มใช้ไฟกลางเดือดนาน 15 นาที ทิ้งไว้ให้เย็น ให้ผู้ป่วยดื่มหรือให้ทาง NG tube ครั้งละ 200 มิลลิลิตร ทุก 2 ชั่วโมง ตลอดเวลาที่อยู่ในโรงพยาบาล

2. ฤทธิ์ต้านพิษของสุรา

- คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ศึกษาฤทธิ์ของรำงจืดในการต้านพิษของแอลกอฮอล์ต่อดับ พบว่า สารสกัดด้วยน้ำของรำงจืดช่วยป้องกันการตายของเซลล์ตับจากพิษของแอลกอฮอล์ในหลอดทดลอง และสารสกัดขนาด 25 mg/kg/day นาน 7 วันช่วยฟื้นบำรุงตับหนูแรดหลังได้รับพิษจากแอลกอฮอล์ (4 g/kg/day 14 d) โดยทำให้ค่า AST, ALT ในพลาสมาและ triglyceride ในตับลดลง และลดการเปลี่ยนแปลงทางจุลพยาธิวิทยาของตับเมื่อเปรียบเทียบกับหนูที่ได้รับแอลกอฮอล์อย่างเดียว

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม: สถาบันวิจัยสมุนไพร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ http://webdb.dmsc.moph.go.th/mpri_research

ประเภทยา: ED **แหล่งจ่ายยา:** ห้างยาผู้ป่วยนอก (ER), ห้างยากลุ่มงานแพทย์แผนไทยฯ

11. บั๊วบก

- Dosage form **ยาครีมบั๊วบก** มีสารสกัดเอทิลแอลกอฮอล์ของใบบั๊วบกแห้งร้อยละ ๗ โดยน้ำหนัก (w/w)
- Indication **ยาครีมบั๊วบก** ใช้ภายนอกสำหรับสมานแผล
ยาขงบั๊วบก และยาแคปซูล ใช้แก้ใช้ แก้วร้อนใน ช้ำใน
- Dosage ยาแคปซูลรับประทานครั้งละ ๔๐๐ มก. วันละ ๓ ครั้ง หลังอาหาร

ผลการวิจัยทางคลินิก

- TTFCA รักษาความผิดปกติของหลอดเลือดดำ - venous hypertension
- venous insufficiency - post phlebotic syndrome
- ลด ankle edema ในผู้ป่วยที่ต้องบินนาน > 3 ชม. - รักษาแผลที่ผิวหนัง แผลหลังผ่าตัด
- รักษาโรคข้ออักเสบ - รักษาแผลในกระเพาะอาหารและลำไส้
- รักษาแผลในปาก ให้ผลใกล้เคียงกับ Triamcinolone acetonide
- สารสกัดบั๊วบกเมื่อให้โดยการรับประทานในผู้ป่วยแผลเบาหวาน ช่วยทำให้แผลมี wound contraction ดีกว่ากลุ่มที่ได้ยาหลอก แต่กลุ่มที่ได้ยาหลอกมีการเกิด granulation tissue ดีกว่า
Paocharoen V. The efficacy and side effects of oral *Centella asiatica* extract for wound healing promotion in diabetic wound patients. J Med Assoc Thai. 2010;93 Suppl 7:S166-70.
- สารสกัดบั๊วบกขนาด 750 มก./วัน นาน 2 เดือน ช่วยทำให้ความจำในการทำงาน การเรียนรู้ และอารมณ์ของผู้สูงอายุสุขภาพแข็งแรงดีขึ้น
Wattanathorn J, Mator L, Muchimapura S, et al. Positive modulation of cognition and mood in the healthy elderly volunteer following the administration of *Centella asiatica*. J Ethnopharmacol. 2008;116(2):325-332.
- สารสกัดบั๊วบกด้วยแอลกอฮอล์ 70% ขนาด 500 มก.วันละ 2 ครั้ง นาน 2 เดือน เมื่อให้ในชายหญิงอายุเฉลี่ย 33 ปี จำนวน 33 คน พบว่าช่วยลดความผิดปกติที่เกิดจากความกังวล ลดความเครียดและการซึมเศร้า ทำให้ความเต็มใจที่จะปรับตัวและเรียนรู้ดีขึ้น จึงมีศักยภาพที่จะนำมาใช้ใน generalized anxiety disorder
Jana U, Sur TK, Maity LN, Debnath PK, Bhattacharyya D. A clinical study on the management of generalized anxiety disorder with *Centella asiatica*. Nepal Med Coll J. 2010;12(1):8-11.

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม: สถาบันวิจัยสมุนไพร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ http://webdb.dmsc.moph.go.th/mpri_research
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล <http://pharmacy.mahidol.ac.th/eng> และ <http://pharmacy.mahidol.ac.th/thai>
PubMed <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/sites/entrez>

PubMed <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/sites/entrez>

ประเภทยา: ED **แหล่งจ่ายยา:** ห้องยาผู้ป่วยนอก (ER), ห้องยากลุ่มงานแพทย์แผนไทยฯ

12. ไพล

สรรพคุณ: รักษาอาการปวดเมื่อย เคล็ด ขัดยอก (สารสำคัญในน้ำมันไพล มีฤทธิ์ต้านอักเสบ)

วิธีใช้ :

- ใช้เหง้าตำ เติมน้ำ คั้นเอาน้ำ ใช้ทาถูนวด
- ทำลูกประคบ
- ใช้ครีมน้ำมันไพล
- เทียบกับยาแผนปัจจุบัน : Diclofenac gel ,Methyl salicylate ointment cpd, cream cpd

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาประสิทธิผลของไพล ในการรักษาอาการอักเสบ ปวดบวม ฟกช้ำ

ประสิทธิผลของครีมไพลจีซาลในนักกีฬา ที่บาดเจ็บข้อเท้าแพลง 21 คน โดยแบ่งเป็น กลุ่มที่ได้รับยาไพลจีซาล 10 คน และกลุ่มที่ได้รับยาหลอก 11 คน กลุ่มที่ได้รับยาไพลจีซาลมีการบวมเพิ่มขึ้นของข้อเท้า น้อยกว่ากลุ่มที่ได้รับยาหลอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะในช่วง 2-3 วันแรกของการรักษาช่วย ลดอาการปวด โดยผู้ป่วยรับประทานยาแก้ปวด พาราเซตามอลน้อยกว่าผู้ป่วยที่ได้รับยาหลอก และช่วยให้การเคลื่อนไหวของข้อเท้าดีขึ้น โดยขยับ ข้อเท้าลงได้ดีกว่า

นายแพทย์วิรุฬห์ เหล่าภัทรเกษม และคณะ ศรีนครินทร์เวชวาร. 2536; 8 (3).

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม: สถาบันวิจัยสมุนไพร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ http://webdb.dmsc.moph.go.th/mpri_research
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล <http://pharmacy.mahidol.ac.th/eng> และ <http://pharmacy.mahidol.ac.th/thai>
PubMed <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/sites/entrez>

ประเภทยา: ED **แหล่งจ่ายยา:** ห้องยาผู้ป่วยนอก (ER), ห้องยากลุ่มงานแพทย์แผนไทย